
Des Astres

Abdelkader Benchamma

15.02.2025 – 19.04.2025

El perill ve del cel. L'esperança també. En l'Edat mitjana, els fenòmens celestes alimentaven les fantasies més variades. És diferent avui dia? Els senyals provinents del cel canvien constantment de significat: els percebem d'una altra manera, els interpretem de manera diferent. Astronomia o astrologia, presagi o llei física, màgia o ciència, tot s'entrellaça. Els vestigis de llum poden ser estels o bruixes, ovnis o drons. Carl Jung parla del somni d'una pacient on una enorme aranya zumzejant travessava el cel. Qui sap si, en el passat, no ha vist també els nostres drons d'avui, màquines de guerra pilotades a distància i amb braços tentaculars que fan eco de la trista actualitat?

Fascinat per la qüestió dels fenòmens celestes, Abdelkader Benchamma va seguir l'audiència del Congrés estatunidenc sobre ovnis el novembre de 2024. Els objectes recuperats van plantejar preguntes irresolubles sobre el seu origen. Científics i militars se succeïen, donant fredament els seus testimonis davant funcionaris electes de tots costats. La ciència-ficció es trobava amb la realitat i teories conspiratòries es tornaven plausibles en un gir inquietant – o fascinant. S'estava preparant els Estats Units per a un nou enemic o per a un nou mercat? Tot s'accelera en la nostra relació amb el cel. Els exoplanetes, inexistents fa trenta anys, ara es compten en milions. El cel es torna habitable, colonitzat tant per la raó com per la imaginació. Fantasies i hipòtesis es despleguen sense límit. Som tan diferents dels nostres avantpassats quan llegien els auguris?

En la sèrie *Kometenbuch*, Benchamma proposa uns vint dibuixos inspirats en un llibre del segle XVI que recull diversos fenòmens celestes, representats de formes estranyes i fascinants. Aby Warburg, també captivat per aquestes il·lustracions, va subratllar el paper fonamental dels cometes com a signes celestials. Benchamma, per la seva part, ho plasma a través de dibuixos de mitjà i petit format. Aquesta elecció d'escala permet exagerar els detalls, i obliga a l'espectador, acostumat a les grans instal·lacions dibuixades per l'artista, a explorar l'íntim on a vegades s'amaguen veritats essencials.

En les seves sèries anteriors, descriu els abismes que s'obren de sobte sota els nostres peus, engolint el que hi ha en la superfície del món. Aquí el misteri es desplega sobre els

nostres caps. Sota terra o en l'aire, materials i formes evanescents es dissolen en les nostres pors i esperances. El que projectem sobre el cel és el costat fosc de cada època, el que Gastón Bachelard va anomenar la part nocturna de la humanitat, aquesta poesia turbulenta, ja sigui il·luminada per la lluentor d'una espelma o per la llum crua dels focus. Benchamma es deté en aquests antics estels, reguerons de foc i cercles inimaginables, desenvolupant les seves formes i significats ocults. Esquematitza o enriqueix, transformant la cua d'un estel en flames de colors, deixant entreveure la seva afinitat amb l'obra de Raymond Pettibon i els cels turmentats de les pintures de Joachim Patinir.

Més endavant, una quinzena d'obres de mitjà format integren escenes inspirades en arxius visuals, ampliant el treball iniciat amb *Engramme*. Sota els cels està la terra i les seues enigmàtiques construccions humanes. El morabit que apareix en fotografies o postals antigues d'Algèria encarna la idea de pas, tema central de la instal·lació del Centre Pompidou per al Prix Marcel Duchamp (2024).

Els morabits aquí representats són figures de transició i intercessió, entre la vida i la mort, entre mons paral·lels: espiritual i terrestre, visible i invisible. Aquests llocs de culte, fotografiats per occidentals, mai haurien estat immortalitzats per un musulmà perquè són íntims i gens espectaculars. Benchamma els reinscriu amb gran fluïdesa, retornant-los el seu misteri, en el costat oposat de la imatge congelada d'una postal. L'arbre, omnipresent, connecta el món subterrani amb el celestial, un arquetip de misticisme on el morabit troba el seu lloc com a intercessor. Darrere d'aquestes postals amb missatges innocus s'amaga una profunda bretxa entre la iconografia colonial i la funció sagrada del morabit. L'artista juga amb aquestes absències i presències, amb aquestes figures que apareixen o desapareixen, s'imposen o escapen a la nostra mirada. Per primera vegada utilitza llenços ensamblats, oferint-li major llibertat en l'exploració del color i les textures, anant així més enllà de l'eina del dibuix pur.

En el mural realitzat a ADN Galeria, Benchamma incorpora un vídeo inèdit de tres minuts, que pertany al projecte en curs d'un llibre, *Grottes célestes*. Allí es descobreix una bretxa celestial on satèl·lits i enderrocs suren en un caos absurd, encongint-se o estirant-se cap a la immensitat. Aquest cel del futur sembla un femer ingràvid, replet d'objectes que s'han tornat inútils. Podríem veure ací la imatge d'una cèl·lula malalta, amb taques blanques proliferant com a bacteris o tumors en un escàner, traslladant així el desordre celestial a l'escala humana.

A través de la seva obra, Abdelkader Benchamma qüestiona la nostra relació amb el cel, amb els seus signes i els seus misteris, oscil·lant entre el saber i la creença, entre memòria i anticipació. Ens convida a observar aquests fenòmens amb nous ulls, a redescobrir les ombres i les llums del nostre temps a través de les petjades deixades per uns altres que ens van precedir.

Sébastien Planas

Des Astres

Abdelkader Benchamma

15.02.2025 – 19.04.2025

El peligro viene del cielo. La esperanza también. En la Edad Media, los fenómenos celestes alimentaban las fantasías más variadas. ¿Es diferente hoy en día? Las señales provenientes del cielo cambian constantemente de significado: las percibimos de otra manera, las interpretamos de manera diferente. Astronomía o astrología, presagio o ley física, magia o ciencia, todo se entremezcla. Las estelas de luz pueden ser cometas o brujas, ovnis o drones. Carl Jung habla del sueño de una paciente donde una enorme araña zumbando atravesaba el cielo. ¿Quién sabe si, en el pasado, no ha visto nuestros drones de ahora, máquinas de guerra pilotadas a distancia y con brazos tentaculares que hacen eco de la triste actualidad?

Fascinado por la cuestión de los fenómenos celestes, Abdelkader Benchamma siguió la audiencia del Congreso estadounidense sobre ovnis en noviembre de 2024. Los objetos recuperados plantearon preguntas insolubles sobre su origen. Científicos y militares se sucedían, dando fríamente sus testimonios ante funcionarios electos de todos lados. La ciencia ficción se encontraba con la realidad y teorías conspiratorias se volvían plausibles en un giro inquietante – o fascinante. ¿Se estaba preparando Estados Unidos para un nuevo enemigo o un nuevo mercado? Todo se acelera en nuestra relación con el cielo. Los exoplanetas, inexistentes hace treinta años, ahora se cuentan en millones. El cielo se vuelve habitable, colonizado tanto por la razón como por la imaginación. Fantasías e hipótesis se despliegan sin límite. ¿Somos tan diferentes de nuestros antepasados cuando leían los augurios?

En la serie *Kometenbuch*, Benchamma propone unos veinte dibujos inspirados en un libro del siglo XVI que recoge diversos diversos fenómenos celestes, representados de formas extrañas y fascinantes. Aby Warburg, también cautivado por estas ilustraciones, subrayó el papel fundamental de los cometas como signos celestiales. Benchamma, por su parte, lo plasma a través de dibujos de mediano y pequeño formato. Esta elección de escala permite exacerbar los detalles, y obliga al espectador, acostumbrado a las grandes instalaciones dibujadas por el artista, a explorar lo ínfimo donde a veces se esconden verdades esenciales.

En sus series anteriores, describe los abismos que se abren repentinamente bajo nuestros pies, engullendo lo que hay en la superficie del mundo. Aquí el misterio se

despliega sobre nuestras cabezas. Bajo tierra o en el aire, materiales y formas evanescentes se disuelven en nuestros miedos y esperanzas. Lo que proyectamos sobre el cielo es el lado oscuro de cada época, lo que Gastón Bachelard llamó el lado nocturno de la humanidad, esa poesía turbulenta, ya sea iluminada por el brillo de una vela o por la luz cruda de los focos. Benchamma se detiene en estos antiguos cometas, estelas de fuego y círculos inimaginables, desarrollando sus formas y significados ocultos. Esquematiza o enriquece, transformando la cola de un cometa en llamas de colores, dejando entrever su afinidad con la obra de Raymond Pettibon y los cielos atormentados de las pinturas de Joachim Patinir.

Más adelante, una quincena de medios formatos integran escenas inspiradas en archivos visuales, ampliando el trabajo iniciado con *Engramme*. Bajo el cielo está la tierra y sus enigmáticas construcciones humanas. El morabito que aparece en fotografías o postales antiguas de Argelia encarna la idea de paso, tema central de la instalación del Centre Pompidou para el Prix Marcel Duchamp (2024).

Los morabitos aquí representados son figuras de transición e intercesión, entre la vida y la muerte, entre mundos paralelos: espiritual y terrestre, visible e invisible. Estos lugares de culto, fotografiados por occidentales, nunca habrían sido inmortalizados por un musulmán porque son íntimos y no espectaculares. Benchamma los reinscribe con gran fluidez, devolviéndoles su misterio, contrapuestos a la imagen congelada de una postal. El árbol, omnipresente, conecta el mundo subterráneo con el celestial, un arquetipo de misticismo donde el morabito encuentra su lugar como intercesor. Detrás de estas postales con mensajes inocuos se esconde una profunda brecha entre la iconografía colonial y la función sagrada del morabito. El artista juega con estas ausencias y presencias, con estas figuras que aparecen o desaparecen, se imponen o escapan a nuestra mirada. Por primera vez utiliza lienzos ensamblados, ofreciéndole mayor libertad en la exploración del color y las texturas, yendo así más allá de la herramienta del dibujo puro.

En el mural realizado en ADN Galería, Benchamma incorpora un vídeo inédito de tres minutos, de un proyecto de un libro en curso, *Grottes célestes*. Allí se descubre una brecha celestial donde satélites y escombros flotan en un caos absurdo, encogiéndose o estirándose hacia la inmensidad. Este cielo del futuro parece un vertedero ingravido, repleto de objetos que se han vuelto inútiles. Podríamos ver ahí la imagen de una célula enferma, con manchas blancas proliferando como bacterias o tumores en un escáner, trasladando así el desorden celestial a la escala humana.

A través de su obra, Abdelkader Benchamma cuestiona nuestra relación con el cielo, con sus signos y sus misterios, oscilando entre el saber y la creencia, entre memoria y anticipación. Nos invita a observar estos fenómenos con nuevos ojos, a redescubrir las sombras y las luces de nuestro tiempo a través de las huellas dejadas por otros que nos precedieron.

Sébastien Planas

Des Astres

Abdelkader Benchamma

15.02.2025 – 19.04.2025

Danger comes from the sky. Hope too. In the Middle Ages, celestial phenomena fed the most varied fantasies. Is it different today? The signs coming from the sky are constantly changing their meaning: we perceive them differently, we interpret them differently. Astronomy or astrology, omen or physical law, magic or science, everything is intermingled. The streaks of light can be kites or witches, UFOs or drones. Carl Jung talks about a patient's dream where a huge buzzing spider pierces across the sky. Who knows if, in the past, she hasn't seen our current drones, remotely piloted war machines with tentacular arms that echo the sad present?

Fascinated by the issue of celestial phenomena, Abdelkader Benchamma followed the hearing of the US Congress on UFOs in November 2024. The recovered objects raised insoluble questions about their origin. Scientists and military officers followed one another, coldly giving their testimonies to elected officials from everywhere. Science fiction meets reality and conspiratorial theories turned plausible in an unsettling – or fascinating – turn of events. Was the United States preparing for a new enemy or a new market? Everything accelerates regarding our relationship with the sky. Exoplanets, non-existent thirty years ago, are now counted by millions. The sky becomes habitable, colonized by both reason and imagination. Fantasies and hypotheses unfold without limit. Are we so different from our ancestors when they read the omens?

In the *Kometenbuch* series, Benchamma proposes about twenty drawings inspired by a sixteenth-century book that collects various celestial phenomena, represented in strange and fascinating ways. Aby Warburg, also captivated by these illustrations, highlighted the fundamental role of comets as celestial signs. Benchamma, for his part, captures it through medium and small format drawings. This choice of scale allows exacerbating the details, to explore the negligible where essential truths are sometimes hidden.

In his previous series, he describes the abysses that suddenly open up beneath our feet, engulfing the world on the surface. Here the mystery unfolds over our heads. Under the earth or up in the air, evanescent materials and shapes dissolve in our fears and hopes. What we project on the sky is the dark side of each era, what Gastón Bachelard called

the *nocturnal side* of humanity, that turbulent poetry, whether illuminated by the brightness of a candle or by the raw light of the spotlights. Benchamma dwells on these ancient comets, fire trails and unimaginable circles, developing their hidden shapes and meanings. He schematizes or enriches, transforming the tail of a comet into colored flames, revealing his affinity with the work of Raymond Pettibon and the tormented skies of the Joachim Patinir paintings.

Later, fifteen medium format works integrate scenes inspired by visual archives, expanding on the work initiated with *Engramme*. The marabout that appears in photographs or old postcards of Algeria embodies the idea of passage, the central theme of the Centre Pompidou's installation for the Marcel Duchamp Prize (2024).

The marabouts represented here are figures of transition and intercession, between life and death, between parallel worlds: spiritual and terrestrial, visible and invisible. These places of worship, photographed by Westerners, would never have been immortalized by a Muslim because they are intimate and not spectacular. Benchamma reinscribes them with great fluidity, restoring their mystery, on the opposite side of the frozen image of a postcard. The tree, omnipresent, connects the subterranean world with the celestial, an archetype of mysticism where the marabout finds his place as an intercessor. Behind these postcards with innocuous messages hides a deep gap between colonial iconography and the sacred function of the marabout. The artist plays with these absences and presences, with these figures that appear or disappear, impose themselves or escape our gaze. For the first time he uses embedded canvases, giving him greater freedom in exploring color and textures, thus going beyond the tool of pure drawing.

In the mural made at ADN Galeria, Benchamma incorporates an unpublished three-minute video, from a project of a book in progress, *Grottes célestes*. There a celestial gap where satellites and debris float in absurd chaos is discovered, shrinking or stretching into the vastness. This sky of the future looks like a weightless dump, full of objects that have become useless. We could see there the image of a diseased cell, with white spots proliferating like bacteria or tumors in a scanner, thus transferring the celestial disorder to the human scale.

Through his work, Abdelkader Benchamma questions our relationship with the sky, with its signs and its mysteries, oscillating between knowledge and belief, between memory and anticipation. It invites us to observe these phenomena with new eyes, to rediscover the shadows and lights of our time through the traces left by others who preceded us.

Sébastien Planas